

محمود اکبری

احکام شادی و نشاط

۲. پرهیز از آزار مؤمنین

یکی از شرائط شادی و تفریح این است که با اذیت و آزار دیگران همراه نباشد. متأسفانه امروزه بسیاری از شادیها همراه با اذیت و آزار دیگران است، مانند: بلند کردن صدای موسیقی، انفجارهای تفریحی در شبهای شادی و...

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: «مَنْ آذَى مُؤْمِنًا فَقَدْ آذَانِي»^۱ کسی که مؤمنی را آزار دهد، مرا آزار داده است.»

هشام بن سالم گوید، از امام صادق ﷺ شنیدم که می فرمود: خداوند

شادی و نشاط همچون سایر نیازها و رفتارهای انسان دارای احکام و آداب خاصی است. در این نوشته کوتاه تلاش خواهیم کرد تا به برخی از آنها اشاره کنیم. برخی از شرائط شادی از این قرار است:

۱. پرهیز از گناه

در مجالس شادی باید از گناه و معصیت پرهیز کرد. امام صادق ﷺ فرمودند:

«لَا يَتَّبِعِي لِلمُؤْمِنِ أَنْ يَجْلِسَ مَجْلِسًا يُعْصَى اللهُ فِيهِ وَلَا يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِهِ»^۱ سزاوار نیست مؤمن در مجلسی بنشیند، که در آن معصیت خدا می شود و او نمی تواند آن را تغییر دهد.»

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۴۲۲.

۲. بحار الانوار، ج ۶۷، ص ۷۲، ح ۱۳.

خوانندگی و نوازندگی که متناسب با مجالس عیش و نوش و خوشگذرانی باشد، جایز نیست و از هر کاری که با شئونات مساجد و حسینیه‌ها سازگار نباشد، باید اجتناب کرد.^۲

آیه الله فاضل لنکرانی: به طور کلی هر امری که هتک و بی‌احترامی به ائمه اطهار علیهم‌السلام تلقی شود، جایز نیست و ظاهراً مجموع این اعمال عرفاً هتک محسوب می‌شود.^۳

آیه الله بهجت: برپایی و شرکت در این مجالس حرام است.^۴

آیه الله تبریزی: اجرای موسیقی در مجالس معصومین مطلقاً جایز نیست و نواختن موسیقی لهوی و گوش دادن آن هر چند در غیر مجالس معصومین باشد حرام است و بین انواع موسیقی لهوی فرقی در حرمت نیست.^۵

آیه الله مکارم شیرازی: کلیه صداها و آهنگهایی که مناسب مجالس لهو و فساد

می‌فرماید: «لَيَأْتِيَنَّ بِحَرْبٍ مِثِّي مَن آذَى عَبْدِي الْمُؤْمِنِ»^۱ آن کس که بنده مؤمن مرا بیازارد، با من اعلان جنگ می‌دهد.»
۳. پرهیز از لهو

در آیین اسلام، سرگرمیهای زیانبار و غفلت‌زا ممنوع است. موسیقی مطرب و غنا یکی از سرگرمیهای زیانبار می‌باشد که آدمی را از توجه به خدا و آخرت باز می‌دارد، از این رو بایسته است که مؤمنان از آن پرهیز کنند.

غنا و موسیقی به مناسبت میلاد معصومین علیهم‌السلام و در اماکن مقدسه

سؤال: اخیراً در میلاد ائمه معصومین علیهم‌السلام به عنوان جشن ائمه یا مناسبت‌های دیگر تحت عنوان اجرای موسیقی سنتی کنسرتهای موسیقی را بر پا می‌کنند یا سرودهایی همراه با آهنگ به صورت طرب آور با خوانندگیهای سبک اجرا می‌کنند. آیا رواج این حرکت از سوی هر گروه و نهاد در فرهنگسراها یا مساجد و حسینیه‌ها چه صورت دارد و آیا اساساً با توجه به سیره ائمه معصومین علیهم‌السلام می‌توان به نام اهل بیت علیهم‌السلام به چنین اقداماتی دست زد؟

مقام معظم رهبری: هر گونه

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۲۶۴، ح ۱۶۲۶۳.

۲. مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید، ج ۲، ص ۳۶، استفتاء از مقام معظم رهبری.

۳. مسائل جدید، ج ۲، ص ۳۶.

۴. همان.

۵. همان.

است، حرام است.^۱

دارد؟

سؤال: در رادیو مدح ائمه طاهرين را با وزن و ساز و بالحن خوب می خوانند. آیا استماعش جایز است یا خیر؟

آیه الله مکارم شیبزازی: دست زدن اگر با امور حرام مقرون نباشد، حرام نیست؛ ولی در مساجد و حسینیه‌ها از آن پرهیز کنید.^۵

امام خمینی علیه السلام: اگر غنا و موسیقی نباشد، مانع ندارد.^۲

سؤال: در موالید حضرات ائمه در مسجد مجلس گرفته، اشعار می خوانند و موقع خواندن اشعار، کف می زنند، کف زدن در مسجد چه صورت دارد؟

سؤال: آیا می توان در ولادت امامان معصوم در مسجد نوار آهنگ مذهبی غیر حرام گذاشت؟

آیه الله گلپایگانی: به نظر این جانب خالی از اشکال نیست.^۶

آیه الله مکارم شیبزازی: گذاشتن آهنگ مذهبی در مساجد و حسینیه‌ها مناسب نیست. از آن اجتناب کنید.^۳

سؤال: در اعیاد مذهبی و جشن ولادت ائمه در مسجد یا حسینیه مجلس جشن گرفته می شود و اشعار مذهبی خوانده می شود، آیا کف زدن در این مجالس جایز است؟

سؤال: آیا پخش موسیقی شاد به مناسبت میلاد ائمه معصومین در مسجد شرعاً اشکال دارد؟

آیه الله فاضل لنکرانی: در مساجد و حسینیه‌ها کف نزنید.^۷

مقام معظم رهبری: روشن است که برای مسجد جایگاه شرعی خاصی است و چنانچه پخش موسیقی در مسجد مناسب جایگاه و احترام مسجد نباشد، حرام است؛ حتی اگر موسیقی غیر مطرب باشد.^۴

دست زدن در اعیاد مذهبی و در

اماکن مقدس

سؤال: دست زدن همراه با مداحی در مجالس شادی ائمه معصومین علیهم السلام و روزهای تولد آنها از نظر شرعی چه حکمی

۱. مسائل جدید، ج ۲، ص ۳۷ و استفتانات جدید، ج ۱، ص ۱۴۵.
۲. استفتانات امام، ج ۲، ص ۱۶، س ۳۷.
۳. استفتانات جدید، ج ۲، ص ۷۰۵.
۴. اجوبة الاستفتانات، ج ۱، ص ۱۲۲، س ۴۱۰.
۵. استفتانات جدید، ج ۱، ص ۱۴۹، آموزش فقه، فلاح زاده، ص ۴۲۳.
۶. مجمع المسائل، ج ۱، ص ۱۵۵، س ۱۰۷.
۷. جامع المسائل، ج ۱، ص ۹۵، س ۳۰۷.

رقص

یکی از مسائلی که در ایام موالید ائمه و اعیاد و مناسبت‌های شاد مطرح می‌شود مسئله رقص است، به ویژه در برخی از مجالس زنانه مسئول جلسه حاضران را مکلف می‌کند که برخیزند و برقصند تا حاجت خویش را بگیرند و استدلالشان این است که خود ائمه به ما گفته‌اند: در شادی ما شاد و در غم ما غمناک باشید؛ در حالی که خشنودی ائمه با عمل حرام محقق نمی‌گردد.

امام خمینی علیه السلام می‌فرماید: رقص منشأ فساد است و اشکال دارد، خواه رقص زن برای زن باشد یا رقص مرد برای مرد. تنها رقص زن برای همسر جایز است.^۱

آیه الله خامنه‌ای: رقص به طور کلی اشکال دارد، مگر رقص زن برای همسرش.^۲

آیه الله فاضل: رقص زن برای جنس موافق اگر با محرّمات همراه نباشد، مانعی ندارد.^۳

سؤال: آیا جایز است زن در میان زنان برقصد و شادباش (پول) بگیرد؟
آیه الله صافی: پول گرفتن در مقابل رقص جایز نیست.^۴

لطیفه گویی

سؤال: گفتن لطیفه‌های رایج در کشور که حالت تمسخر قشر، قوم یا مناطقی از مردم کشور را در بر می‌گیرد، چه حکمی دارد و شنیدن آن چه صورت دارد؟
آیه الله خامنه‌ای: اگر استهزاء آنان محسوب شود جایز نیست.^۵

آیه الله مکارم: اگر واقعاً تمسخر قومی به طور عام بوده باشد، اشکال دارد.^۶
آیه الله فاضل: بهتر آن است که از این نوع مزاحها اجتناب شود.^۷

آیه الله سیستانی: اگر مستلزم هتک و توهین مؤمنین باشد، جایز نیست.^۸

آیه الله صافی: اگر قصد لطیفه گویی باشد و توهین صدق نکند، اشکال ندارد.^۹

آیه الله تبریزی: مسخره کردن مؤمن جایز نیست و اگر این طور نباشد و متضمن کذب هم نباشد، مانعی ندارد.^{۱۰}

۱. استفتائات امام، ج ۲، ص ۱۵.

۲. مسائل جدید، ج ۱، ص ۲۰۴.

۳. جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۸۶، س ۱۷۳۶.

۴. جامع الاحکام، آیه الله صافی، ج ۱، ص ۲۹۷.

۵. مسائل جدید، ج ۲، ص ۵۹.

۶. همان مدرک.

۷. جامع المسائل، ج ۱، ص ۶۳۹.

۸. مسائل جدید، ج ۲، ص ۶۰.

۹. همان مدرک.

۱۰. همان مدرک.